

Fronteres i drets

Col·lectius de juristes des de Barcelona, per els drets de les persones migrants

La resposta europea davant l'arribada de refugiats i refugiades a les nostres fronteres posa en dubte la legitimitat de la Unió i els seus fonaments. Com a juristes compromesos amb els drets humans hem convocat aquest acte per manifestar la nostra repulsa a les accions empreses pels Estats europeus en relació a aquest tema, sent la paraula vergonya la que més s'adapta a l'actual situació.

No obstant això, aquesta vergonya global està sent utilitzada a més com a coartada per part dels diferents països per acomodar-se en una complaença indiferent. En base a ella s'argumenta que "la resposta ha de ser conjunta" i que, tret d'alguna excepció, cada Estat, per si mateix, poc pot fer per atendre aquesta emergència humanitària, la més greu a Europa des de la Segona Guerra Mundial.

Recentment, els/les Caps d'Estat i Govern de països de la Unió Europea i Turquia han aconseguit un acord en virtut del qual Europa expulsarà a Turquia a tots els/les migrants i sol·licitants d'asil, fugin o no de conflictes o persecució, i atindrà només les peticions de les persones sirianes en els restringits termes recollits en aquest acord. A canvi, s'accelera el ritme d'adhesió de Turquia a la UE i es paguen amb els impostos de tots 6.000 milions d'euros a l'estat turc per atendre a les persones retornades. Aquest vergonyós acord vulnera la Carta Internacional de Drets Humans, la Carta de Drets Fonamentals de la UE, el

Conveni Europeu de Drets humans i la Convenció de Ginebra per als Refugiats, així com diferents Directives europees en matèria d'asil i per això ha estat denunciat per diverses entitats de protecció de drets humans davant institucions com el Comissari Europeu de Drets Humans o la Defensora del Poble de la Unió Europea, malgrat això aquest acord segueix vigent.

D'altra banda, i partint de que cada col·lectivitat té dret a defensar la seva identitat, això no significa que hàgim d'acceptar com a inevitables i naturals les actituds xenòfobes i racistes contra les persones estrangeres, ja siguin immigrants o refugiades. No obstant això, les polítiques actuals dels governs de països europeus afavoreixen la discriminació en considerar que és possible tractar de forma diferent a aquestes persones als qui no es concedeix la qualitat de "ciudadà/a", per la qual cosa en la pràctica són relegats a una segona categoria de persones, augmentant el risc de ser objecte de persecució, tracte degradant i discriminatori.

Espanya no s'ha diferenciat de la resta d'estats europeus en la seva gestió d'aquesta crisi. Malgrat tractar-se d'un país fronterer, es tramiten i admeten un nombre insignificant de peticions d'asil (menys del 1% del total de les presentades a Europa). De les gairebé 16.000 persones que Espanya es va comprometre fa més de sis mesos a portar des dels campaments improvisats d'Itàlia i Grècia, solament han arribat 18 (el 0,1%), la qual cosa és completament injustificable.

No només això sinó que, amb fingides crides a la solidaritat de Turquia i Grècia, mirem cap a un altre costat quan de les nostres pròpies fronteres es tracta, on cada dia se segueixen practicant expulsions "en calent", recloent en Centres d'Internament amb finalitat d'expulsió a persones mereixedores de protecció internacional i dilatant al màxim un procés de concessió d'asil altament ineficaç i injust.

És per això que hem de començar per corregir aquestes polítiques al nostre propi país i remoure els obstacles que fan d'Espanya –un estat que històricament ha fet bandera de polítiques de solidaritat i acolliment– una barrera més enfront de l'eficàcia i vigència dels drets humans.

Les mesures concretes que les entitats convocants considerem que poden i han d'abordar-se des d'avui mateix són les següents:

1.- Creació a Espanya d'una Autoritat o Agència especialitzada en Refugiats així com una altra especialitzada en Immigració, que vetlli pel compliment de la legalitat en ambdues matèries.

2.- Transposició de la Directiva 2001/55/CE, "*Directiva relativa a les normes mínimes per a la concessió de protecció temporal en cas d'afluència massiva de persones desplaçades i a mesures de foment d'un esforç equitatiu entre els Estats membres per acollir a aquestes persones i assumir les conseqüències del seu acolliment*", concretament de les mesures previstes per a la protecció d'aquestes persones.

3.- Establiment d'un sistema de salvament en el mar Mediterrani destinat a rescatar als qui fugen dels seus països per mitjans poc segurs, invertint en operacions de cerca i salvament i prestant ajuda immediata a persones en dificultats. Gairebé 7.000 éssers humans es van ofegar en el Mediterrani des d'octubre de 2013, 3.771 només en 2015. Les polítiques que obliguen a retrocedir als/les migrants no fan més que forçar a aquestes persones a prendre rutes més perilloses a la recerca de seguretat. Espanya, com a país fronterer, ha de vetllar especialment per la protecció i no centrar el seu esforç a impedir la seva arribada o aconseguir la seva expulsió.

4.- Aprovació del Reglament de Desenvolupament de la Llei 12/2009 reguladora del Dret d'Asil i la Protecció Subsidiària, que porta més de cinc anys de retard segons el que es preveu en la pròpia llei i amb això s'impedeix que tinguin vigència previsions de vital importància, com són la possibilitat d'autoritzar l'estada a Espanya per motius humanitaris en el marc del propi procés d'asil o la possibilitat de demanar directament l'asil en les ambaixades i consolats d'Espanya a l'estranger.

5.- Modificació de la citada Llei 12/2009 de Dret d'Asil a fi d'eliminar les limitacions intolerables existents perquè el risc de persecució per raó de gènere, orientació i identitat sexual o edat sigui reconegut com a causa de concessió d'asil, quan aquestes limitacions no es posen en relació a altres

causes de persecució. Igualment ha de ser reconegut expressament com a causa de concessió d'asil el risc de sofrir violència de gènere o ser sotmesa la persona a explotació en el país d'origen.

6.- Regulació integral de la protecció a les víctimes de tracta d'éssers humans a través d'una Llei, modificant el procediment pel qual es procedeix a la seva identificació i reconeixement com a tal. Actualment la facultat per a reconèixer a una persona com a víctima d'aquest tipus d'explotació recau exclusivament en les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat. Considerem que els/les Jutges/ses i integrants del Ministeri Fiscal que intervinguin en la investigació i enjudiciament d'aquest tipus de delictes han de poder reconèixer a aquestes víctimes per a què siguin titulars d'un estatut de protecció integral, tant d'ofici com a petició de la víctima o d'associacions i organitzacions que tinguin legalment reconeguts entre les seves finalitats la protecció d'aquestes persones.

7.- Previsió d'alternatives als Centres d'Internaments d'Estrangers mentre es tramita un expedient de devolució i/o expulsió, amb solucions que no suposin vulneració dels drets humans, com a pisos tutelats o règims d'acolliment a través d'associacions i organitzacions que tinguin legalment reconeguts entre les seves finalitats la protecció i assistència de les persones migrants.

Atenent a la situació d'emergència humanitària que vivim i les contínues violacions en els seus drets que sofreixen aquestes persones migrants especialment vulnerables, les entitats convocants ens comprometem a impulsar el desenvolupament de les mesures proposades. Com a juristes preocupats pel compliment i respecte dels drets humans seguirem vetllant per a ells i elles. A aquest efecte hem creat un blog on recollirem adhesions a títol col·lectiu a les propostes que s'exposen, les quals pretenem presentar a les institucions corresponents exigint la seva immediata adopció.

Barcelona, 26 maig 2016

<https://fronteresidrets.wordpress.com>

fronteresidrets@gmail.com

Jutges per a la Democràcia

Asociación de mujeres juezas de España

Sindicat de Lletrats de l'Administració de Justícia

Unión Progresista de Fiscales

Associació Catalana de Juristes Demòcrates

Comissió de Defensa dels Drets de la persona del ICAB